

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1934 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 237 med förslag till visst tillägg till gällande tulltaxa jämte väckta motioner om tull å ammoniumsulfat.

(1:a avd.)

Genom en den 9 mars 1934 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 237, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta, att för en tid av tre år från och med den dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, vid införsel från utlandet av nedannämnda vara skall utgå följande tull, nämligen:

Tull- taxe- nr	Statis- tiskt nr	V a r u s l a g	Tull för 100 kg kronor
ur 203	505	Ammoniumsulfat ..... N	3: —

I samband med nämnda proposition har utskottet till behandling förehaft två inom motionstiden vid riksdagens början väckta motioner om tull å ammoniumsulfat, nämligen de likalydande motionerna nr 37 i första kammaren av herr *Nylander* och nr 64 i andra kammaren av herr *Leffler*, däri hemställt, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av tulltaxenummer 203 i gällande tulltaxa, att ammoniumsulfat åsättes en tull av 5 kronor för 100 kg».

Beträffande de av motionärerna åberopade skälen får utskottet hänvisa till motionen nr 37 i första kammaren.

Enligt gällande tulltaxa (taxenummer 203; stat. nr 505) är ammoniumsulfat tullfritt, men skulle enligt de föreliggande förslagen åsättas tull, enligt Kungl. Maj:ts förslag för en tid av tre år med 3 kronor för 100 kilogram och enligt motionärernas förslag med 5 kronor för 100 kilogram utan angiven giltighetstid.

Jämväl vid 1932 och 1933 års riksdagar förelågo motionsvis framförda förslag att ammoniumsulfat skulle åsättas en tull av 5 kronor för 100 kilo-

gram, men de i ämnet väckta motionerna föranledde icke någon riksdagens åtgärd. Beträffande de vid 1933 års riksdag föreliggande motionerna I: 101 och II: 195 anförde bevillningsutskottet vid samma års riksdag följande (betänkande nr 66):

De i motionerna lämnade uppgifterna angående prisutvecklingen beträffande ammoniumsulfat gäve otvetydigt vid handen, att de priser, till vilka utländska tillverkare numera å den svenska marknaden avsatte denna vara, låge långt under vad som kunde anses normalt. Då dessa priser nedsatts ända till hälften av de priser, till vilka de utländska tillverkarna försålt varan i eget land, kunde tvekan ej heller råda därom att här föreläge en dumpingföreteelse. Ett tillfälligt marknadsskydd för den svenska tillverkningen på området vore med de lämnade uppgifterna motiverat. Emellertid måste vid bedömandet av frågan icke blott industriens utan även jordbrukets intressen beaktas. För det svenska jordbruket, som alltjämt befunne sig i ett synnerligen betryckt läge, skulle det otvivelaktigt innebära en viss fördel, om jordbruket finge tillsvidare tillgodonjuta den under nuvarande marknadsförhållanden inträdda prisbilligheten å ifrågavarande viktiga gödselmedel. Efter övervägande av de olika intressen, som här gjorde sig gällande, hade utskottet stannat vid den uppfattningen, att under förhandenvarande förhållanden större hänsyn finge tagas till jordbrukets än till kväveindustriens intressen. Utskottet hade sålunda funnit sig böra avstyrka det föreliggande förslaget om införande av tull å ammoniumsulfat. Utskottet erinrade emellertid i detta sammanhang, att den inhemska kväveindustriens fortbestånd vore av betydelse såväl för sprängämnestillverkning som för jordbruksändamål, särskilt i händelse av avspärrning av tillförseln genom krigiska förvecklingar. Ur synpunkten av vår försvarsberedskap på detta område borde därför enligt utskottets uppfattning en närmare undersökning verkställas rörande möjligheten av att genom anslag eller på annat sätt bereda den inhemska kväveindustrien det stöd, varav densamma kunde äga behov till följd av eventuellt fortsatt dumping från utlandets sida på den svenska marknaden.

På sätt framgår av omförmälda statsrådsprotokoll har Stockholms Superfosfatfabriks Aktiebolag i en den 8 oktober 1932 dagtecknad skrift gjort framställning om åtgärder för beredande av marknadsskydd till tryggnad av bolagets avsättning av sina kväveprodukter på den inhemska marknaden, över vilken framställning utlåtanden avgivits dels av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen gemensamt, därvid kommerskollegium överlämnat ett av Sveriges kemiska industrikontor avgivet yttrande, dels ock av generaltullstyrelsen.

Kommerskollegium och *lantbruksstyrelsen* hava i sitt utlåtande i ärendet till en början lämnat en redogörelse för prisutvecklingen å ammoniumsulfat från våren 1932 till tiden för avgivandet av utlåtandet februari 1933, varav framgår, att de under våren 1932 rådande priserna, omkring 8 kronor 50 öre för 100 kilogram cif svenska hamnar, till vilka de svenska tillverkarna måste utförsälja sin produktion för att icke bliva tvungna att behålla den i lager, på nyåret 1933 något förbättrats, i det att för leveranser våren 1933 ett pris av 12 kronor för 100 kilogram banfritt tariffhamn tillämpades. Ämbetsverken hava därefter erinrat om den osedvanligt

stora konsumtionen av ammoniumsulfat i Sverige under år 1932 och den därigenom möjliggjorda avsättningen å den inhemska marknaden av den svenska tillverkningen. I utlåtandet har vidare berörts utsikterna för år 1933 ävensom situationen å världsmarknaden för kväveprodukter vid ingången av sistnämnda år, varvid såsom hinder för prisstabilisering anförts dels ovissheten beträffande den roll, chilesalpeteren kunde komma att spela på kväve marknaden, dels ock den på grund av tillkomsten i ett flertal europeiska länder av stora fabriker för syntetisk kväveframställning orsakade överproduktionen inom denna industrigren. Ämbetsverken hava slutligen under åberopande av den för kväveindustrien synnerligen allvarliga situationen och med hänsyn till den stora vikten för vårt land, att luftkväveindustrien bibehölles och utvecklades, på det livligaste tillstyrkt vidtagande av åtgärder till denna industris skydd. Därvid hava ämbetsverken anslutit sig till det av Sveriges kemiska industrikontor framlagda förslaget om införande av ett lämpligt avvägt tullskydd, i vilket avseende ämbetsverken föreslagit, att ammoniumsulfat skulle åsättas en tillfällig tull av tre kronor för 100 kilogram att utgå under förslagsvis tre år.

I fråga om utvecklingen å ammoniumsulfatmarknaden under tiden efter avgivandet av kommerskollegii och lantbruksstyrelsens utlåtande den 15 februari 1933 hava i en inom kommerskollegium den 3 mars 1934 upprättad promemoria följande upplysningar meddelats.

Det av ämbetsverken i förenämnda yttrande angivna konsumentpriset av 12 kronor för 100 kilogram ammoniumsulfat banfritt tariffhamn, vilket fastställts av de svenska tillverkarna för leveranser vårsäsongen 1933, hade snart nog måst sänkas till 11 kronor 50 öre. Medelförsäljningspriset för 1933 torde hava stannat vid 9 kronor 50 öre för 100 kilogram, inklusive säckemballage, banfritt Ljungaverk, motsvarande 11 kronor banfritt tariffhamn. Resultatet av den svenska vårsäsongen 1933 hade blivit ogynnsamt för den inhemska produktionen, ehuru något bättre än föregående år.

För närvarande trycktes prisläget i Sverige av utländska utbud till priser, som alltjämt måste betecknas som dumpingartade.

Den europeiska kvävekonventionen vore icke på långt när tillräckligt stark för att behärska produktionen och därigenom kunna reglera marknadspriserna. Utom konventionen stående verk på kontinenten hade vid vårsäsongens början under februari månad 1934 erbjudit svenska importörer ammoniumsulfat till priser, som i stort sett låge på samma låga nivå som vid motsvarande tidpunkt förra året, måhända en obetydlighet högre. Därtill komme, att japansk vara börjat icke blott erbjudas, utan faktiskt även distribueras från Nordsjöhamnar till samma eller lägre pris och därjämte såldes med prisfallsgaranti. Till Hamburg hade sålunda för någon tid sedan inkommit en japansk ångare med cirka 8,000 ton ammoniumsulfat, vilken vara nu såldes ut till Östersjöländerna och distribuerades med små motorseglare. De senaste veckorna hade till syd-

svenska hamnar sålts japansk vara till en uppskattad kvantitet av bortåt 2,000 ton, varav en del redan hade inkommit.

Prisnivån för utländska offerter hade vid årsskiftet 1933/1934 legat i ungefär 11 à 12 svenska kronor för 100 kilogram cif svensk hamn. Den senaste tidens offerter hade rört sig omkring 124 sh. 6 d per ton, motsvarande i svenskt mynt cirka 12 kronor 10 öre för 100 kilogram cif sydsvensk hamn för tysk, polsk och japansk vara. Till jordbrukare i Skåne hade försäljningar av importvara på sista tiden gjorts till så lågt pris som 12 kronor 75 öre för 100 kilogram.

Till jämförelse kunde nämnas, att konsumentpriset å ammoniumsulfat i Tyskland och Polen hölles betydligt högre; de tyska respektive polska inlandsnoteringarna vore Mark 15.33 respektive zloty 30.45, allt för 100 kilogram. Dessa priser motsvarades av 23 kronor 38 öre (markkurs 152.50) respektive 22 kronor 23 öre (zlotykurs 73:—).

De svenska tillverkarna av ammoniumsulfat tillämpade för vårsäsongen 1934 tillsvidare ett konsumentpris av 13 kronor för 100 kilogram (banfritt tariffhamn), motsvarande 63 öre för kilogram kväve. Några egentliga försäljningar hade ännu icke kommit till stånd på basis av detta pris, som med hänsyn till den utländska konkurrensen sannolikt måste avsevärt sänkas.

Motsvarande prisnotering å chilesalpeter vore för närvarande 17 kronor 35 öre för 100 kilogram, motsvarande 1 krona 12 öre för kilogram kväve. Med användande av gängse värderelation mellan kväve i ammoniumsulfat och kväve i chilesalpeter, minst 70 procent, skulle det förra för närvarande vara värt minst 78 öre för kilogram i stället för 63 öre eller det eventuellt ännu lägre pris, som kunde erhållas.

Med anledning av den alltjämt ogynnsamma prisnivån samt ovissheten om marknadsutvecklingen torde tillverkningen av ammoniumsulfat vid Ljungaverk under senare delen av 1933 hava inskränkts till mindre än hälften av fabriken kapacitet. Ovisst vore om ytterligare inskränkningar skulle bli erforderliga eller om tillverkningen helt komme att nedläggas.

Efter att bland annat hava redogjort för den ovan återgivna utredningen i ärendet har *departementschefen* för egen del anfört följande.

»Av det ovan anförda framgår, att den svenska marknaden å ammoniumsulfat alltjämt i likhet med vad som varit fallet de närmast föregående åren är utsatt för starkt pristryckande utbud från de stora utländska tillverkarna av denna vara, vilka här kunna avsätta sin överskottsproduktion till priser, vida understigande dem, som kunna erbjudas å vederbörande hemmamarknader, samt att den svenska tillverkningen av ifrågasvarande varuslag i anledning härav avsevärt nedgått och måhända helt äventyras, därest icke nödigt skydd nu åvägbringas.

Såsom bevillningsutskottet vid föregående års riksdag i sitt betänkande nr 66 uttalat, har den inhemska kväveindustriens fortbestånd bety-

delse såväl för sprängämnestillverkning som för jordbruksändamål, särskilt i händelse av avspärrning till följd av krigiska förvecklingar. Ett tillgodoseende i enlighet med utskottets åsikt ur synpunkten av vår försvarsberedskap av denna industris behov av understöd genom anslag eller på annat liknande sätt lär icke vara tillräckligt. Jordbrukets intressen av bibehållandet av denna industriella verksamhet torde vara fullt ut jämförbara med ovanberörda försvarspolitiska synpunkt. Ett genomförande av tull på sätt, jag har för avsikt att föreslå, komme måhända att för lantbruket för närvarande innebära en obetydlig merkostnad, men denna olägenhet lär icke kunna jämföras med dem, som skulle uppstå, därest den ifrågavarande svenska industrien bleve nödsakad att nedlägga sin verksamhet. De utländska tillverkarna skulle i sådant fall med största säkerhet icke dröja att genomföra en prishöjning å ammoniumsulfat i långt högre grad än det av mig ifrågasatta tullskyddet må komma att medföra. Då förslaget därjämte avser en begränsning av tullskyddet till en tid av tre år, blir den föreslagna anordningen icke definitiv, utan frågan lär efter utgången av denna tid få tagas under förnyat övervägande. Skulle det därvid visa sig, att den nu ifrågasatta anordningen icke medfört de verkningar för industrien, som avsetts med densamma, eller att de jordbruket åsamkade olägenheterna varit alltför betydande, står möjligheten öppen att helt eller delvis återgå till nu gällande förhållanden.

Jag föreslår alltså införandet av ett tillfälligt tullskydd för ammoniumsulfat att gälla för en tid av tre år från dagen för ikraftträdandet, som torde böra bestämmas av Kungl. Maj:t.»

Enligt vad utskottet inhämtat, har *Stockholms Superfosfatfabriks Aktiebolag* i en den 7 april 1934 dagtecknad, till chefen för handelsdepartementet ingiven skrift — till bekräftelse av en tidigare av bolagets verkställande direktör muntligen avgiven förklaring — meddelat, att bolaget, för den händelse en tull av minst 3 kronor för 100 kilogram åsattes ammoniumsulfat under en tid av tre år, vore berett garantera de svenska försäljningsorganisationerna för gödselmedel, nämligen Svenska Landtmännens Riksförbund och Svenska Superfosfat Försäljningsaktiebolaget, ett pris av högst 13 kronor per 100 kilogram banfritt Ljungaverk i hela vagnslaster, inklusive emballage, per netto kassa vid leveranser av ammoniumsulfat för jordbruksändamål inom Sverige, under förutsättning att några större förändringar icke inträdde i den allmänna partiprisnivån. Samtidigt har bolaget meddelat följande. Med tillägg av återförsäljningskostnader och frakter komme nämnda pris att motsvara cirka 16 kronor för 100 kilogram, banfritt tariffhamn, vilket vid en kvävehalt av 20.8 procent i ammoniumsulfat i sin tur motsvarade 76.9 öre per kilogram kväve eller cirka 69 procent av priset på kväve i chilesalpeter. Som värdet på kvävet i ammoniumsulfat av jordbrukssakkunniga uppskattats till 85 à 90 procent av vär-

det på kvävet i chilesalpeter, finge detta pris på ammoniumsulfat betraktas som synnerligen lågt.

På av utskottet given anledning har Stockholms Superfosfatfabriks Aktiebolag i en till utskottet den 1 maj 1934 ingiven promemoria ytterligare meddelat följande.

Prisnivån för utländska offerter låg januari månad 1934 i närmare 12 kronor per 100 kilogram cif svensk hamn. Februari månads offerter hava rört sig omkring 124 sh. 6 d. per ton motsvarande cirka kronor 12: 10 per 100 kilogram cif sydsvensk hamn för tysk, polsk och japansk vara. Till jordbrukare i Skåne hava försäljningar av importvara i februari gjorts till så lågt pris som kronor 12: 75 per 100 kilogram, banfritt köparens station.

Under mars och april månader 1934 har priset å ammoniumsulfat undan för undan vikit under trycket av dumpingen från Japan. Japansk vara inkommer alltjämt via Hamburg till södra Sverige i mindre och medelstora partier, som under april månad sålts ända ned till 122 sh. 6 d. per ton motsvarande cirka kronor 11: 90 per 100 kilogram cif. Från att i februari hava hållit sig i omkring kronor 12: 75 per 100 kilogram, banfritt köparens station, gick konsumentpriset ned ända till kronor 12: 40 betalt.

Att detta prisläge för ammoniumsulfat innebär ren dumping torde framgå redan därav, att konsumentpriset t. ex. i Tyskland och Polen fortfarande hålles betydligt högre.

Den tyska inlandsnoteringen är:
för leverans februari/april 1934 71 pf. pr kg kväve eller M. 14: 63 pr 100 kg.
vartill kommer för säck och säckningskostnad » » —: 70 » » »

Summa M. 15: 33 pr 100 kg.

motsvarande (efter en kurs av 150: 50) svenska kronor 23: 07.

Den polska inlandsnoteringen är:
för leverans februari/april 1934 ..... Zloty 28: 45 pr 100 kg.
vartill kommer för säck ..... » 2: — » » »

Summa Zloty 30: 45 pr 100 kg.

motsvarande (efter en kurs av 72: 50) svenska kronor 22: 08.

En jämförelse med föregående års priser visar, att priset på importvara vid årsskiftet 1932/1933 var cirka 11 kronor per 100 kilogram cif svensk hamn och under vårsäsongen steg till cirka 12 kronor, under det att cifpriset i början av 1934 var cirka 12 kronor och sedan visat en något sjunkande tendens.

Produktionen av ammoniumsulfat vid Ljungaverk framgår av nedanstående månadsuppgifter:

1933 januari	1,018 ton	1934 januari	376 ton
februari	824 »	februari	224 »
mars	549 »	mars	155 »
april	876 »		
maj	710 »		
juni	833 »		
juli	782 »		
augusti	672 »		
september	673 »		
oktober	686 »		
november	606 »		
december	460 »		

Summa 8,689 ton

Anläggningens kapacitet är cirka 1,000 ton per månad.

Bolaget sysselsätter vid Ljungaverk 350 man och vid Alby 220 man vid fullt utnyttjande av kvävefabrikernas kapacitet.

Under förutsättning att en tull av 3 kronor per 100 kilogram införes, har bolaget såsom ovan omförmäls garanterat, att dess pris å ammoniumsulfat ej skall överstiga 13 kronor per 100 kilogram, fritt Ljungaverk, vilket med tillägg av frakt och försäljningskostnader motsvarar ett konsumentpris av cirka 16 kronor pr 100 kilogram i mellersta och södra Sverige. Bolagets avsikt är att om nämnda tullskydd kommer till stånd öka tillverknigen av ammoniumsulfat till full kapacitet, så att det kan möta nästa konsumtionssäsong februari/maj 1935 med normalt lager.

Skulle priset å utländsk vara genom fortsatt dumping, t. ex. från Japan, nästa år bli lägre än det pris, som för närvarande gäller — cirka 12 kronor per 100 kilogram, cif svensk hamn — bleve resultatet, att bolaget ej kunde erhålla det förenämnda priset 13 kronor ab verk utan måste sänka sitt utförsäljningspris för att ej vid säsongens slut bli liggande med varan i lager. Vid ett utlandspris av 9 kronor per 100 kilogram cif svensk hamn, exklusive tull, skulle konsumentpriset för jordbrukarna nästa år bli praktiskt taget detsamma som i år. Sistnämnda utlandspris har förut underskridits och kan mycket väl återkomma.

Skulle åter priset å utländsk vara cif svensk hamn nästa år bli i hufvudsak detsamma som i år, komme utländsk och svensk vara att stå konsumenterna i ungefär samma pris, nämligen cirka 16 kronor per 100 kilogram.

Skulle slutligen priset å utländsk vara stiga över 12 kronor per 100 kilogram, komme bolagets prisgaranti att hindra en motsvarande prisstegring och tillförsäkra jordbrukarna under alla förhållanden ett högsta pris av 16 kronor per 100 kilogram.

Tullen skulle alltså få en *utjämnande inverkan* på prisbildningen.

Gällande pris å 100 kilogram vara och per kilogram kväve för olika kvävegödselmedel banfritt tariffhamn framgår av nedanstående tabell.

	Per 100 kg vara	Per kg kväve
Chilesalpeter	17: 85	1: 12
Kalksalpeter	16: 50	1: 06
Kalkkväve 18 %	15: 50 ¹	0: 86 ¹
Ammoniumsulfat	ca 13: —	ca 0: 63

Beträffande de internationella kartellförhållandena har ingen ändring inträffat i det läge, bolaget i mars rapporterade till kommerskollegium. Den europeiska kvävekonventionen existerar alltjämt men saknar tillräckligt avgörande inflytande på prisbildningen och kan för närvarande ej stegra prisen på de oskyddade marknaderna.

Enligt vad utskottet inhämtat, hava priserna å kvävegödselmedel under år 1934 varit rätt så växlande, efter vad det vill synas till följd av ett större inköp av chilesalpeter i spekulationssyfte. Inom landet hava i

¹ Banfritt Ljungaverk eller Alby.

betydande omfattning affärer kommit till stånd i chilesalpeter och ammoniumsulfat på grundval av andra priser än de, som angivas i de ovan omförmälda promemoriorna från kommerskollegium och Stockholms Superfosfatfabriks Aktiebolag. De i dessa promemior förekommande prisuppgifterna för ammoniumsulfat synas närmast avse förhållandena i Syd-Sverige. Enligt uppgift har vid försäljning av denna vara till producenter exempelvis i Stockholms-trakten och Norrland priset varit något högre än i promemoriorna angivits.

Beträffande införseln till Sverige av ammoniumsulfat och chilesalpeter åren 1932 och 1933 samt de första månaderna år 1934 får utskottet hänvisa till vid detta betänkande såsom bilagor fogade sammanställningar.

Utskottet.

Efter överbägande av de olika intressen, som i denna fråga göra sig gällande, stannade 1933 års bevillningsutskott vid den uppfattningen, att under då förhandenvarande förhållanden större hänsyn måste tagas till jordbrukets än till den ifrågavarande kväveindustriens intressen, varför nämnda utskott såsom ovan omförmäls avstyrkte det då föreliggande förslaget om införande av tull å ammoniumsulfat. Enligt utskottets uppfattning hava några nya skäl icke nu förebragts, som i denna fråga kunna föranleda ett ändrat ståndpunkttagande från utskottets sida. Visserligen hava vid årets riksdag beslut fattats om ytterligare åtgärder till jordbrukets stödjande, men man har sannolikt ändå icke att räkna med ett prisläge å jordbruksprodukter, som kan ur producenternas synpunkt betraktas såsom fullt tillfredsställande. Härtill kommer den omständigheten, att om än beträffande ammoniumsulfat priset under vårsäsongen 1934 i vissa delar av landet varit sådant, att vid Ljungaverk framställd vara icke kunnat konkurrera med utländsk, priset i år dock varit högre än i fjol. I detta sammanhang må erinras, att kommerskollegium och generaltullstyrelsen i ett till 1932 års bevillningsutskott avgivet utlåtande — efter att bland annat hava omförmäلت att ammoniumsulfat samma år offererats från utlandet till ett pris, som i svenskt mynt motsvarade omkring 7 kronor 64 öre cif svensk hamn för 100 kilogram — framställde förslag om införande av en tull av 3 kronor för 100 kilogram å ammoniumsulfat under förklaring att, enligt vad ämbetsverken hade anledning antaga, denna tull skulle medgiva såväl fortsatt framställning av ammoniumsulfat vid gasverken som upprätthållande av kväveindustrien vid Ljungaverk. Det pris cif svensk hamn, som utländsk vara innevarande år betingat, har i genomsnitt överstigit nyssnämnda cifpris av år 1932 med ett belopp, som är icke oväsentligt större än den föreslagna tullsatsen. Enligt preliminär uppgift har nämligen genomsnittsvärdet för importen under månaderna januari—mars 1934 utgjort 12 kronor 36 öre per 100 kilogram. Motsvarande värde för totalimporten åren 1932 och 1933 utgjorde respektive 9 kronor 73 öre och 10 kronor 62 öre för 100 kilogram.

Då utskottet sålunda funnit sig böra avstyrka såväl Kungl. Maj:ts proposition som de i ämnet väckta motionerna, har utskottet samtidigt velat, i anslutning till 1933 års bevillningsutskotts ovan återgivna uttalande, framhålla, att i händelse av dumping från utlandets sida å den svenska marknaden undersökning i första hand bör verkställas, huruvida ett eventuellt erforderligt stöd åt den inhemska tillverkningen, vilkens fortbestånd är av betydelse icke minst för jordbruket, må kunna beredas på annat sätt än genom tull och jordbruket därigenom jämväl i fortsättningen få tillgodonjuta det lägre pris å ammoniumsulfat, som marknadsförhållandena må medgiva.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte avslå såväl Kungl. Maj:ts förvarande proposition nr 237 som de likalydande motionerna I: 37 av herr Nylander och II: 64 av herr Leffler om tull å ammoniumsulfat.

Stockholm den 31 maj 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Björnsson, Jönsson i Slätåker*, Åström, Nilsson i Landeryd, Lövgren i Boden, Olsson i Golvvasta, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Hjalmarsson, Bengtsson i Örby Bosgård*, Larsson i Örbyhus*, Sjödahl, Löfvander, Werner i Hultsfred, Johansson i Krogstorp, Brännström och Hagberg i Malmö.

---

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservation se sid. 11.

Bilagor.

Införseln till Sverige av ammoniumsulfat (stat. nr 505) åren 1932 och 1933 samt de första månaderna 1934.

Länder	1 9 3 2			1 9 3 3			1 9 3 4 jan.—mars		
	ton	kr.	Medel- värde pr 100 kg kr.	ton	kr.	Medel- värde pr 100 kg kr.	ton	kr.	Medel- värde pr 100 kg kr.
Danmark	—	—	—	454	49,909	10: 99	—	—	—
Europ. Sovj. Unionen	—	—	—	—	—	—	5	600	12: 00
Polen	3,822	358,641	9: 38	174	19,505	11: 21	678	82,710	12: 20
Danzig	270	26,400	9: 78	—	—	—	—	—	—
Tyskland	15,827	1,530,198	9: 67	14,796	1,596,898	10: 79	13,652	1,688,415	12: 89
Nederländerna	—	—	—	150	14,100	9: 40	—	—	—
Belgien	1,735	190,501	10: 98	3,574	351,474	9: 83	993	122,194	12: 31
Storbritannien	—	—	—	4	1,117	27: 98	103	13,093	12: 71
Övriga länder	4	1,166	30: 68	—	—	—	—	—	—
Summa	21,658	2,106,906	9: 78	19,152	2,032,998	10: 62	15,431	1,907,012	12: 36

Anm. För år 1932 ingår möjligen under »övriga länder» införsel från ett eller flera av de fyra länder, från vilka för samma år ingen införsel redovisas i tabellen.

Fördelad pr månad:

M å n a d	Kvantitet ton	Värde kr.	M å n a d	Kvantitet ton	Värde kr.
1933.			1934.		
Januari.....	1,059	106,649	Januari.....	143	18,133
Februari	1,266	133,339	Februari	3,806	470,477
Mars	11,293	1,137,987	Mars	11,482	1,418,402
April	4,529	522,347	April	1,687	.
Maj	101	10,778			
Juni	1	151			
Juli	0	485			
Augusti.....	421	55,092			
September	201	26,178			
Oktober	280	39,607			
November	1	244			
December.....	0	141			
Summa	19,152	2,032,998			

Införseln till Sverige av chilesalpeter (stat. nr 636) åren 1932 och 1933 samt de första månaderna 1934.

	Kvantitet ton	Värde kr.	Medelvärde pr 100 kg kr.
1932	18,863	3,265,916	17·31
1933	20,667	3,613,690	17·49
1934 januari—april	26,064	4,041,711	15·51
(1933 » »)	(14,398)		
<i>Fördelad pr månad:</i>			
1934 januari	208	38,254	18·43
februari	922	146,507	15·89
mars	10,105	1,577,363	15·61
april	14,829	2,279,587	15·37

Reservation

av herrar Nilsson i Kristianstad, Björnsson, Jönsson i Slätåker, Nilsson i Landeryd, Bengtsson i Örby Bosgård, Brännström och Hagberg i Malmö, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»På sätt av den ovan lämnade redogörelsen framgår ansåg 1933 års bevillningsutskott, att ett tillfälligt marknadsskydd för den svenska tillverkningen på förevarande område borde med de då lämnade uppgifterna angående prisutvecklingen få anses motiverat. Den utredning, som nu föreligger, giver enligt utskottets uppfattning otvetydigt vid handen, att behov av ett sådant skydd alltjämt föreligger. Om än olika uppfattningar kunna hysas rörande sättet, på vilket detta skydd bör anordnas, synes det dock utskottet uppenbart, att skyddet icke lämpligen kan på grundval av den nu verkställda utredningen åvägbringas i annan form än genom införande av tull å ammoniumsulfat. Då utskottet, som i frågans nuvarande läge ansett ett ytterligare uppskov böra undvikas, funnit sig kunna förorda denna form av skydd åt den inhemska tillverkningen, har detta skett på grund av — förutom vad nyss sagts — följande skäl.

Ett tillfälligt tullskydd för ammoniumsulfat komme att för närvarande för jordbruket under vissa förhållanden medföra en merkostnad, men denna olägenhet kan icke anses vara alltför betydande och lärer icke heller, såsom departementschefen framhållit, kunna jämföras med de olägenheter, som

skulle uppstå, därest den ifrågavarande svenska industrien bleve nödsakad att nedlägga sin verksamhet. I enlighet med vad departementschefen anfört skulle nämligen i sådant fall de utländska tillverkarna icke dröja att genomföra en prispöshöjning i långt högre grad än det av honom ifrågasatta tullskyddet må komma att medföra. Den prisgaranti, som Svenska Superfosfatfabriks Aktiebolaget på sätt ovan omförmäls förklarar sig beredd att lämna de två största försäljningsorganisationerna på området, kan för övrigt, såsom i den till utskottet ingivna promemorian utvecklats, under vissa marknadsförhållanden innebära nog så betydande fördelar för det svenska jordbruket. I anslutning härtill må framhållas, att utskottet ansett sig kunna utgå från, att Kungl. Maj:t icke skall underlåta att ägna uppmärksamhet däråt, att bolaget i sin prispolitik följer den gjorda utfästelsen, vilken för utskottet varit av avgörande betydelse för dess ståndpunkttagande till frågan.

Skulle det visa sig att den nu ifrågasatta anordningen, som är avsedd att äga tillämpning under en tid av tre år, icke medfört de verkningar för industrien, som avsetts med densamma, eller att de jordbruket åsamkade olägenheterna varit alltför betydande, står såsom departementschefen erinrat möjligheten öppen att helt eller delvis återgå till nu gällande förhållanden.

Då såsom utskottet tidigare anfört en viss tvekan kan hysas om det lämpligaste sättet för anordnande av ett skydd för industrien, förutsätter utskottet, att inom ifrågavarande tidsperiod spörsmålet om den form, som ett eventuellt fortsatt marknadsskydd bör hava, göres till föremål för närmare utredning.

På grund av vad sålunda anförts och då den av Kungl. Maj:t föreslagna tullsatsen synes väl avvägd, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 237 samt i anledning av de likalydande motionerna I: 37 av herr Nylander och II: 64 av herr Leffler, besluta,

att för en tid av tre år från och med den dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, vid införsel från utlandet av nedannämnda vara skall utgå följande tull, nämligen:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	Varuslag	Tull för 100 kg kronor
ur 203	505	Ammoniumsulfat ..... N	3: — »